

Arkitekturens logiska grunder

Temat för detta nummer av Nordisk Arkitekturforskning är inte helt uppenbart. Inte desto mindre finns det ett sådant tema, som vi kan kalla för "Arkitekturens logiska grunder". Med detta menas det kunnande som gör det möjligt för oss att över huvud taget tänka (tala och skriva) och kommunicera i arkitektur- och stadsbyggnadsfrågor.

Tänkandet och kommunikationen mellan dem som berörs av detta tänkande sker i hög utsträckning via språket, främst i det skrivna språket.

Detta ger oss således tre begrepp att försöka klara ut, arkitektur, logik och grund. Vad arkitektur är, bör vi försiktigtvis lämna därhän, främst därför att detta är ett så kallat i grunden kontroversiellt begrepp, dvs. ett begrepp som finns just för att inspirera till debatt och ställningstaganden. Det vi kan konstatera är att många människor, definitivt inte bara arkitekter, är mycket engagerade i arkitektur och stadsbyggnadsfrågorna. Även den för oss okände författaren av Psaltaren verkar ha upplevt vad det kan innebära att ge sig in i en arkitekturdebatt, när han skriver: "Ty nitälskan för ditt hus har förtärt mig, och dina smädares smädelser hava fallit över mig" (Psaltaren 69:10).

Att definiera vad logik är, i ordets bredaste betydelse, är däremot enklare och framför allt mindre riskfyllt. Logik är helt enkelt konsten att bedöma och värdera arguments hållbarhet.

Om det över huvud taget skall vara möjligt att formulera argument – och att bedöma argument – måste man ha en begreppsapparat med vars hjälp arkitektur kan tänkas, diskuteras, beskrivas och tolkas.

Det är sökandet efter arkitekturens grundbegrepp som utgör det gemensamma temat för Wangs artikel om olika sätt att utnyttja platsbegreppet, Ylimaulas om relationen mellan skrivandet, planeringen och upplevelsen av vår omgivning, Mäntysalos om reflekterandets konst och dess betydelse för stadsbyggandet, och Wieses om arkitekterna och tidskänslan utifrån några väl valda historiska exempel.

Vi återkommer emellertid i ämnet, främst därför att detta är ett ämne som det är totalt omöjligt att undvika.

Jerker Lundequist

